

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

3 Şubat 2008 - Pazar

Merhaba,

Biz doğa severler, yine kar-kış demeden, o çok sevdiğimiz doğa ile buluşmak ve onu daha yakından tanımak için yollara düştük. Bu seferki toplanma amacımız; IDE'nin Isparta'da gerçekleştirilecek üçüncü dönem eğitim programı.

Güneş, yılların tecrübeleriyle olgunlaşmış bir insanı andıran ve başı bembeyaz bir örtü ile kaplanmış olan Davraz Dağı'nın ardından, güller diyarı Isparta'mıza çoktan göz kırpmıştı. Topraklarımıza bereket katan o bembeyaz, insanın içini ferahlatan kar taneleri ve bahara zemin hazırlamak için yarışan yağmur damlacıkları, yerlerini, Türkiye'mizin, dört bir yanından gelen, geleceğimiz gençleri yetiştiren ve o fidanlar için can suyu olan, doğaya aşık, ülkesine aşık- ki tatiller ülkesi Türkiye'de tatil döneminde bu sıkıntıya (!) ancak ülkesine aşık olanlar katlanabilir- birbirinden değerli öğretmenlerimiz ve biz de bu işin üstesinden geliriz diyen dinamik öğretmen adaylarımız teslim ediyor ve buyurun sıra sizde diyor, toplanıp Isparta'da bulut haline gelin ve sonra gidip yağın o fideciklerin üzerine. Yağın ve yeşertin onları...diyorlardı sanki.

İşte böyle bir gün olan, 3 Şubat Pazar günü sabah saatlerinden itibaren doğa eğitimi gönüllüleri Isparta'ya gelmeye başladılar. Son gelenlerin de bize katılmasından sonra, katılımcıların tamamı ile öğleye kadar Isparta Öğretmenevi'nde bir araya gelmiş olduk. Eğitimcilerimiz, bir yandan gelenleri karşılıyor diğer taraftan da isimlerini kaydedip yaka kartlarını dağıtıyorlardı. Gelen katılımcılardan bazıları hem heyecanlı ve çekingen bir tavır sergiliyorlar hem de eğitimcilerimizin ne yaptıklarını meraklı bir şekilde takip ediyorlardı.

Kayıt işlemlerinden sonra, katılımcılarla birlikte öğle yemeği için Öğretmenevi'nin lokaline geçtik. Yemek yedikten sonra tanışma faslına geçildi. IDE fotoğrafçısı Süleyman UYSAL ve kameraman Ahmet MIHLI yaşanılacak olan o doyumsuz anları ölümsüzleştirmek için görüntülemeye başlamışlardı bile.

Tanışma faslından sonra arabalarımızdaki yerlerimizi alarak Öğretmenevi lokalinden ayrıldık. İlk varış noktamız, Isparta şehir merkezine yakın bir tabiat harikası olan Gölcük Tabiat Parkı olacaktı. Gölcük'e doğru yol alırken yolun her iki tarafında görülen, dünyaca ünlü Isparta gülünün yetiştirildiği bahçeler hakkında Yrd. Doç. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU hocamız bizlere önemli bilgiler verdi. Gölcük Tabiat Parkı'na ulaştığımızda, IDE yürütücüsü Prof. Dr. İdris OĞURLU bizlerle bir halka oluşturup, IDE'nin amacı, çoğu insanın çiğnemekten zevk aldıkları uyulması gereken kurallar hakkında bizleri bilgilendirip, her bir kişinin yanındaki kişiyi iyi tanımamasını ve o günkü programın bitiminde herkesin kendi yanındakini tanıtacağını söyledi. Bu taktik hepimize çok ilginç gelmişti ve program boyunca sağımızdaki kişiyi daha iyi tanımanın yollarını arayacaktık. Hatta, o andaki tebessümlerimizle tanışmamızın ilk adımını atmıştık bile.

Bu arada, bir doğasever olan Isparta Valisi Şemsettin UZUN ve eşi de bizlere katılarak tüm ekibi sevindirmişti.

Eğitmenlerden Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ tarafından yeryüzündeki morfolojinin gelişiminde rol oynayan iç ve dış kuvvetler; volkanik kayaların çeşitleri (volkano-kırıntılı kayalar-tüf, ignimbirit, aglomera, volkanik kayalar-andezit); volkanik kayalarla ilgili terimler (maar, kaldera, koni, lav akıntısı, kül); Gölcük volkanizmasının gelişimi, temeldeki karbonatlı kayalar; çökel yapılar; kayaların yaşlandırması, volkaniklerin yaş bulguları; pomza; sulardaki flor etkisini anlattı. (Tabiatta jeologların deniz, okyanus, kara gibi yorumlarına en güzel örneklerden biri olan Gölcük ve çevresi, farklı renk ve dokudaki kaya çeşitliliğine sahiptir. Pomzaların su içerisinde yüzer olması, suyun dişler üzerine etkisi de önemlidir.) Tabiat ile ilgilenenlerin volkanik bir arazide ne tür kayalarla karşılaşabileceği, bunların ekonomik değerinin ne olabileceği, florun kaynağının ne olduğu ve jeoloji tarihi açısından nasıl yorumlanabileceği düşünülerek yukarıda değinilen konuları anlattı, gölü göstererek gölün çevresinde bulunan pomza adı verilen taşların suda batmadığını katılımcılara anlattı. Bu ifade, katılımcılar arasında bir parça hayret uyandırmıştı. Herkes merakla hocaya bakarken Muhittin GÖRMÜŞ hoca yerden bir taş alıp göle attı. Bu taş gerçekten batmayıp suda yüzyordu. Bunu gören her bir katılımcı, bu taşları yerden aldıkları gibi gölün sakin yüzeyine fırlatıyor ve batıp batmayacağını izliyordu. Daha sonra GÖRMÜŞ hocamız, bu taşların volkanik patlamalardan arta kaldıklarını ve yoğunluklarının sudan düşük olmasından dolayı suda batmadıklarını belirtti.

Ancak, Muhittin Hoca bunu hemen söylememişti. Şöyle bir yol izledi: Taş batmıyor; çünkü sudan hafif, yani yoğunluğu sudan daha düşük. Hafif; çünkü çok gözenekli. Çok gözenekli; çünkü volkanik bir materyal. İşte bu noktada, gözler çevrede bir yanardağ aramaya başlamıştı. Aman Allah'ım. Yoksa bir yanardağın üzerinde miydik ? Bu konuda gelmeye başlayan sorular üzerine Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ; Gölcük gölünün yakın bir jeolojik dönemde çok önemli bir volkanizmanın merkezi olduğunu, derin faylar boyunca çıkan lavların büyük volkan konileri oluşturduğunu anlatıyor ve bunların kalıntılarını gösteriyordu. Ayrıca, Hoca, Gölcük gölünün volkan konisi patlaması ile parçalanıp merkezinin çökmesiyle bir kaldera içinde küçük volkan konileri oluştuğunu anlattı ve çevremizdeki parazit koniler ile kalderayı gösterdi. Ayrıca, toprağa ayakları ile çizdiği dünya haritası üzerinde Dünya'nın oluşumuna değinerek, yeryüzü şekillerinin nasıl meydana geldiğini ve Anadolu'nun nasıl oluştuğunu anlattı. Hocamızın anlattıklarıyla, volkanik bir arazide ne tür kayalarla karşılaşılabilineceğini, bunların ekonomikliğinin ne olabileceğini de öğrenmiş olduk.

Bir de suda yüzen bir insanın karanın ne tarafta olduğunu anlamasına yardımcı bir püf noktasını bizlerle paylaştı ama bunu aktarmayacağım. IDE'ye katılanla katılmayanın bir farkı olsun değil mi ya..

Takiben Prof Dr Ali BİLGİN' "Günümüzden yaklaşık olarak 5 milyon sene önce, Isparta ve yöresinde bir volkanik etkinlik olmuştur. Söz konusu volkanizma, Afrika plakasının Avrasya plakası altına dalması sonucu ortaya çıkmıştır. Gezi alanında, Triyas-Üst Kretase yaşlı, allokton Akdağ Kireçtaşları, Tersiyer yaşlı, konglomera, kumtaşı ve şeyl ve Pliosen yaşlı volkanik kayalar yüzeylenmektedir. Volkanik

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

kayaçlar ve volkanoklastitler bu doğal koruma alanının inceleme konusunu oluşturmaktadır. Isparta Gölçük alanında on binlerce kilo metre küp malzeme volkanizma sırasında dışarıya atılmış ve sonrasında volkan tabanı çökerek zamanla krater gölünün oluşumunu sağlamıştır. Gölçük krater gölü ve çevresindeki volkanik kayaçları, traki-andezitler, kaynaklanmış tüfler, kül tüfler ve pomzalar oluşturmaktadır" diye konuştu.

Buna müteakip, Yrd. Doç. Dr. Ulvi Erhan EROL, gölün çöküntüden meydana geldiğini, bir zamanlar lavlarla kaplı olduğunu, göl suyunun temiz olduğunu belirterek gölün peyzajına dair bilgiler verdi. Ulvi Hoca'nın anlattıkları arasında: Peyzaj nedir? Manzara nedir? Rekreasyon nedir? İnsanlar neden göl çevresine gelerek piknik yaparlar? Peyzajın toplumun ruh sağlığı açısından yeri ve önemi nedir? Peyzajın yapısını oluşturan unsurlar nelerdir; Bu unsurlardan göl çevresi arka planını oluşturan Pilav tepe ve diğer volkanik faaliyetler sonucu oluşan yükseltilerin peyzajda yeri nedir; gölün donması sonucu çıplak gözle rahatlıkla görülebilen ufuk çizgisi ve manzara noktasının peyzajın algılanmasında oynadığı rol nedir? gibi konular vardı. Gölçük örneğinde bir fotoğraf karesi içinde yer alabilen peyzajın jeolojisi, topografyası, florası, faunası ve kullanıcıları ile ilişkilerinden doğan ekolojik döngünün uzun yıllar süren bilimsel çalışma ve gözlemler sonrasında tanımlanabilir çalışmalar olduğunu belirtip, floradan örnekler vererek aynı alanda 4 mevsim değişen peyzajın nasıl oluştuğunu anlattı.

Ulvi hocamızın ardından eğitmenlerden Meteorolog Hasan Hüseyin AKSU gölün su gelirleri ve bunun yağışlarla ilişkisi üzerinde durdu. Hava olayları hakkında bilgi vererek bulutlar ve yağmurun nasıl oluştuğu üzerinde durdu.

Buradan, hava da atıştırmaya başladığı için, Gölçük Tabiat Parkı'nın girişinde bulunan binaya geçtik. Bir yandan bizim için hazırlanmış çaylarımızı yudumlarken, bir taraftan da gölün bizlere sunmuş olduğu o muhteşem manzarayı izliyorduk. Çaylarımızı içtikten sonra çevreyi daha yakından tanımak için hep beraber yol boyunca yürümeye başladık. Yürürken bir yandan, Botanik uzmanımız Canpolat KAYA yolun her iki tarafında bulunan ağaç türlerini tanıttıyordu. Birkaç gün önceden, buraya kar yağmıştı. Orman toprağının üzeri bir gelinlik giyinmiş gibi karla kaplıydı. Biraz ilerledikten sonra kar üzerinde bir hayvanın ayak izlerini gördük. Bu izin hangi hayvana ait olduğunu merak ederken; Prof. Dr. İdris OĞURLU, kardaki izlerin bir tavşanın ayak izi olduğunu belirtti. Sözlerine devam ederek, doğada yaban hayvanlarının kendilerini görmemizin o kadar kolay olmadığını, dolayısıyla, yaban hayvanlarının varlığını anlamamız açısından doğada rastladığımız bu ayak izlerinin önemli olduğunu söyledi. Hoca, ayrıca, her hayvanın ayak izinin farklı görünüşte olduğunu, bunun gibi, hayvanların dışıklarının da farklılık gösterdiğini, bu farklılıklardan yararlanarak doğadaki bir alanda hangi yaban hayvanlarının yaşadığını, hatta bunların populasyon büyüklüğü ve yoğunluğunun da bu iz ve belirtilerden hareketle tespit edilebileceğini sözlerine ekledi.

Sonra, Yrd. Doç. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU bize göl ve çevresinin faunasını tanıttı. Burada yaban domuzu, tavşan, tilki, porsuk, sincap ve birçok kuş türünün yaşadığını anlattı.

Kış güneşi yavaş yavaş göl çevresindeki dağların arkasına çekilirken, gölün oluşturduğu meltem bizi üşütmeye başlamıştı. Bu güzelim manzaradan istemeyerek de olsa ayrılarak, akşam konaklayacağımız öğretmenevine doğru hareket ettik.

Öğretmenevine gelerek 15-20 dakika dinlendikten sonra, akşam yemeği için Ayazmana' daki restorana gittik. Yemeğe Isparta valisi Şemsettin UZUN, Vali yardımcısı, SDÜ Orman Fakültesi dekanı Prof. Dr. Cahit BALABANLI ve Isparta İl Çevre ve Orman Müdürü Tayfun BÜYÜKKÜPÇÜ de iştirak ettiler. O gün Fenerbahçe Galatasaray maçı vardı. Hepimiz çok acıkmıştık! Lakin maçı da çok merak ediyorduk. O yüzden yemeğimizi maçı bitene kadar ancak bitirebildik.

Yemekten sonra, katılımcıların kalacağı Isparta Öğretmenevi'ne geri döndük. Katılımcılarımız uzun yoldan geldikleri ve de hemen arazi uygulamaları yaptıkları için çok yorulmuşlardı. Doğa sever katılımcıları ertesi gün yoğun bir program bekliyordu. Ertesi günkü programa daha iyi hazırlanmak ve günün üzerlerine çöken yorgunluğunu atmak için hemen istirahatata çekildiler.

4 Şubat 2008 - Pazartesi

Günlerden pazartesi. Yeni bir iş günü. Yeni bir haftaya daha başlıyoruz. Ama, şimdiki işimiz, okullarımızda değil, Isparta'nın eşsiz doğal alanlarında gezmek-görmek-öğrenmek olacak.

Güne gözlerimizi, sabah saat 7.30'da Isparta Öğretmen evinde açtık. Saat 8.00'e kadarki zaman kahvaltıda geçti. Kahvaltıdan sonra SDÜ Orman Fakültesi'ne gittik. Buradan, fakültenin Orman Entomolojisi ve Koruma ana bilim dalına ait yaban hayvanları müzesine geçtik. Bu müzede; kuşlar ve memeli hayvan dolguları, yabani bazı hayvanların kürkleri, boynuzları, yaban hayvan dışıkları, balık türlerinden örnekler ile çeşitli böcek türlerini görme imkanını yakalamıştık. Bu çok değişik ortamı görünce katılımcılarımız hem heyecanlanmışlar hem de şaşırmışlardı. Bir taraftan da gördükleri örneklerin fotoğraflarını çekiyorlardı. Burada, eğitmenlerimizden Yrd. Doç. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU ile Dr. Yasin ÜNAL, hayvan tahnitlerini gösteriyorlar ve bunlarla ilgili bilgiler veriyorlardı. Burada bulunan tahnitlerinin bir kısmını hocalarımızın, ölü buldukları hayvanları ilaçladıktan sonra içlerini doldurarak kendilerinin yaptıklarını, diğer kısımlarını ise, avcılar ve öğrencilerin müzeye hediye ettiklerini anlattılar.

Buradan, Orman fakültesi binası içerisinde bulunan seraya geçtik. Fakültenin içerisinde bulunan bu sera içeri ilk giren misafirleri önce şaşırtıyor, serayı görenler yanlış yere geldiklerini sanıyorlar. Bu sera, doğa eğitimine destek veren orman fakültesi ile bütünleşmiş bir yapı. Burada, dışarı çıkmadan, çaylarımızı yudumlarken seradaki çiçekleri ve diğer bitkileri izleme şansına sahip oluyorsunuz. Hemen komşumuz olan ve bize kıyasla doğadan biraz uzak kalan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri de bu seranın kenarına gelerek burada doğa özlemini gideriyorlar.

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

Seranın sorumlusu Yrd. Doç. Dr. Soner KAZAZ; serada çeşitli bitkileri yetiştirdiklerini, öğrencilere uygulama yaptırdıklarını, serayı, doğada bulunan bazı bitkileri kapalı mekanda yetiştirerek peyzaj amaçlı kullanılmasını sağlamak için yaptıklarını anlattı. Sera, fakültenin içerisinde ve binanın sıcaklığı ile ısınıyor, eğitim amaçlı kullanıyor ve fakültenin içerisindeki bu kapalı mekana doğadan bir esinti sunuyor.

Seradaki anlatımın ardından, seranın hemen dış kısmında bulunan ve Yrd. Doç. Dr. İsmail DUTKUNER tarafından yapılmış olan kabartılmış bir haritanın etrafında toplandık. Bu harita üzerine işlenmiş olan Beyşehir Gölü ve havzasını yansıtıyordu. Eğitimden Yrd. Doç. Dr. Ulvi EROL harita üzerinde yeryüzünün farklı şekillerini göstererek, bu şekillerin belirli bir düzen oluşturarak o alanın peyzaj özelliklerini oluşturduğunu, peyzajı adlandırırken; doğada baskın veya öne çıkan doğa şekillerinin dikkate alındığını anlattı. Ulvi Hoca, gördüğümüz örnekte, gölün ön plana çıkmakta olduğunu ve bunun da göl peyzajı olarak adlandırıldığını söyledi.

Ardından, Orman Botaniği bölümüne bağlı herbaryuma intikal ederek burada farklı türden bitkilere ait örnekleri inceledik. Burada Yrd. Doç. Dr. Hüseyin FAKİR; bitkileri araziden nasıl topladıklarını anlattı. Hüseyin Hoca'nın anlattıklarından; toplanan bitkileri özel kağıtlar arasına koyarak veya gazetelere sararak ve ardından presleyerek nasıl kurduklarını, Türkiye'de yaklaşık 10200 bitki türü bulunduğunu, bunların 3500 -3600 kadarının ülkemize endemik türler olduğunu, bitkilerin %80-%90'ının su olduğunu, bazı bitkilerin içerisinde glikozit, alkolik vb. maddeler bulunduğunu, bunlara da tıbbi ve aromatik bitki denildiğini ve bu bitkilerin kimya ilaç, kozmetik vb sanayi kollarında kullanıldığını da öğrendik.

Müteakiben, Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr Cahit BALABANLI'yı ziyaret ettik. Sayın BALABANLI bize IDE projesinin öneminden bahsederek önceki IDE dönemlerinden örnekler verdi. Toplumumuzun teorik olarak doğa hakkında epeyce şeyler bilmekte olduğunu, ancak bunu uygulamaya ve yaşantısına geçiremediğini, oysa doğayı tanımanın en iyi ve en kolay yolunun doğanın içerisinde doğa ile birlikte yaşamak olduğundan söz etti. Doğayı tanyan ve gören insanların doğayı daha iyi anladığını ve sahip çıktığını da sözlerine ekledi.

Bu sohbetin ardından üniversitenin batı kampüsünde yer alan jeoloji bölümünün laboratuvarına gittik. Burada, farklı şekillerde ve renklerde taşları gözlemledik. Bu arada Ahmet MIHLI arkadaşımız yapılan her etkinliği kameraya alıyor; Uzman Süleyman UYSAL da fotoğraflıyordu. Bana düşen görev ise her zamanki gibi not almak ve IDE Günlüğünde kullanılacak kayıtları tutmaktı.

Jeoloji bölümünde, Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ taşlar, fosiller yeryüzünün yaşı ve özellikleri, kayalar içerisindeki sanatsal değere sahip taşlar hakkında bilgi vererek; taşların dilini anlayabilirsek bundan petrol, kömür gibi ekonomik değerlere ulaşmada, geçmişini yorumlamada ve kayaların yaş tayininde kullanabileceğimizi anlattı ve buna ait örnekler gösterdi. Yine burada, kayaların kimlik bilgileri olan fosiller hakkında konuştu. Böylece, tabiattaki taşların önemini

kavramış olduk. Ardından sunum odasına geçilerek Prof. Dr. Ali BİLGİN' in depremler, magma ve yer hareketleri konusundaki sunumunu izledik. Buradan Isparta'nın Çünür mahallesi tarafında bulunan Yaka Tepe'ye geçtik. Yaka tepe, volkanizma sonucu oluşan bir parazit tepe. Isparta merkezin üniversite tarafında sanki bir deve kuşu yumurtası gibi ovanın ortasında oluşmuş. Buradan Isparta il merkezi ve üniversite kampüsü kuşbakışı görünüyordu. Katılımcılar buradan şehri ve üniversite kampüsünü seyrettiler; ve bu manzaraların fotoğraflarını çektiler. Bu arada, yanımıza basın temsilcileri gelmişlerdi. Yerel başından "Kanal 32" Proje yürütücümüz Prof. Dr. İdris OĞURLU ile projenin amacını ve önemini içeren bir röportaj yaptı. Diğer medya mensupları da proje hakkında bilgi aldıktan sonra topluca fotoğraflarımızı çektiler.

Yaka Tepe'den sonra üniversitemizin Ziraat fakültesine bağlı çiftçi eğitim merkezine gelerek öğle yemeğimizi yedik. Yemekten sonra Isparta Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'ne hareket ettik. Yolda giderken, eğitimlerimiz katılımcılara şehir merkezini tanıtıyordu. Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nde eğitimlerden Jeofizik yüksek mühendisi Hasan Hüseyin AKSU meteorolojik hava tahminleri hakkında bilgiler verdi. Ardından, bu tahminlerin nasıl yapıldığını gösteren aletleri tanıtıma başladı. Bu aletler arasında hidrograf, termograf, bild vb. ölçüm aletlerini gösterdi ve nasıl kullanıldığını detaylı olarak anlattı. Bu aletlerden bazılarının ise artık kullanılmadıklarını, sadece bu aletlerdeki gelişimi gösteren prototipler olarak muhafaza edildiklerini ve yakında bunları bir müzede sergileyeceklerini anlattı.

Jeofizik Yüksek Mühendisi Hasan Hüseyin AKSU'nun dersin geri kısmında anlattıkları şöyleydi: "Günümüzde bütün meteorolojik hava tahminleri uydu aracılığı ile elektronik olarak yapılıyor. Hava tahminlerinin yapılması için her gün atmosfere helyum ile şişirilmiş bir balon gönderir ve gönderilen bu balonun ağız tarafına bir elektronik cihaz yerleştiririz. Elektronik cihaz balonu bıraktığımız andan itibaren bizim için hava olaylarını kayıt etmeye başlar; bu kayıtlar uyduya gönderilir uydudan da biz alırız. Balon atmosferde 30 kilometre kadar yükselir, iç basınç dış basıncı geçince patlar ve böylece 250 km çapındaki hava olayları hakkında bize bilgi verir. Balonu bütün dünya aynı zamanda- aynı saatte bırakır".

Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nden kalkıp SDÜ Orman Fakültesi'ne bağlı Kovada Çayı Arboretumu'na doğru yola çıktık. Eğitimlerimiz yol boyunca çevrede görülenleri katılımcılara tanıtıyorlardı.

Kovada çayı arboretumuna geldiğimizde, proje yürütücümüz Prof. Dr. İdris OĞURLU katılımcıları gruplara ayırdı. Bundan sonra bütün etkinlikler gruplar halinde yapılacaktı. Hoca, her grubun başına katılımcılar arasında bulunan izci liderlerinden birini atadı. Gruplar, bu arada kendilerine birer isim belirlediler. Her grup başkanı grubunu alarak bir kenara çekildi ve organizasyon tamamlandıktan sonra her gruba birer de eğitimci katıldı.

Proje yürütücümüz her bir gruba orman içerisinde bir yön göstererek, eğitimcilerle birlikte gösterilen yöne doğru gitmelerini ve belirlenen saatte tekrar aynı noktaya

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

dönmelerini istedi. Gruplar orman içerisinde belirtilen yönler hareket ettirdiler. Çok heyecanlıydık, bazı arkadaşlarımız ilk defa orman içerisinde, hem de ne göreceğini bilmeden yürüyordu. Üstelik yürüdüğümüz yönlerde yol da yoktu. Yürürken önümüze çıkan her bir bitkiyi ve ağacı, kısacası ne gördüysek eğitmenimize soruyor; eğitmenimiz de bize anlatıyordu. Bu arada hava yavaş yavaş kararmaya başlamıştı. Orman içerisinde yürürken adeta toprağın sertliğini hissetmiyor ve kendimizi sanki bir hal üzerinde yürüyor sanıyorduk. Çünkü, ağaçların sonbaharda dökülen yaprakları toprağın üzerini doğal bir hal gibi kaplamıştı.

Orman içerisinden, geldiğimiz yolları takip ederek tekrar arabaların yanına döndük. Bütün gruplar toplanmasını beklerken, bu geçen süre içerisinde biraz önceki yürüyüşlerimizde gördüklerimizi not aldık.

Buradan, akşam kalacağımız SDÜ Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'na doğru hareket ettik. Yukarıgökdere Köyü yakınlarında yol boyunca istif edilmiş odun ve tomruklar gördük. Bu noktada durduk. Durduğumuz yerden yakındaki yamaçlardan kesildiği anlaşılan bu odunların ormanlıkta taşıma kesim denilen bir yöntemin ürünü olduğunu eğitmenlerimizden Orm.Yük.Müh. Canpolat KAYA'dan öğrendik. Ayrıca Prof.Dr. İdris Oğurlu hocamız taşıma kesiminin ekolojik etkileri konusunda bilgi verdi. Bu alanda dikkatimizi çeken yakılmış bitki örtüsü hakkında sorulan sorularla konunun ayrıntıları konuşuldu. Örneğin kesilen alanda yeni bir orman örtüsünün gelmesi için tohumların toprağa ulaşması ve bunun için de kesim artıkları ve çalılar alandan bir şekilde uzaklaştırılması gerektiğini öğrendik. Gördüğümüz yakmanın sebebi de buydu. Bu arada topladığımız yerin hemen çevresinde güneşin son ışıkları altında gözlediğimiz orman kuşları da ayrı bir güzellik oluşturmuştu.

Buradan ayrılırken artık akşam olmuş, hava iyice kararmıştı. Biz ise, orman yolundan ilerliyorduk. Böylece, belki de aramızdan bazıları daha önce hiç dinleme fırsatı bulamadığı "ormanın sesi"ni dinliyordu. SDÜ Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'na ulaştığımızda akşam yemeğimizin hazır olduğunu öğrendik. Gündüz yaşadıklarımızı birbirimize anlatarak yediğimiz yemeğin ardından, dinlenmek için okulun yurduna geçtik.

5 Şubat 2008 - Salı

Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'nda sabah kahvaltımızı yaptıktan sonra Değirmendere'ye doğru yol almaya başladık. Yol boyunca eğitmenler katılımcılara ağaçları ve arazinin jeolojik yapısını göstererek bilgiler verdiler. Değirmendere'de SDÜ Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'na ait olan Prof. Dr Hasan GÜRBÜZ Uygulama Alanı'na geldik. Burası bir kanyonun uzantısıydı. Biz kanyonun başlangıç noktasına yakın bir alana geldik. Biz, her zaman güneşin araziye bir anda kapladığını sanırdık. Halbuki, buraya geldiğimizde saatin epeyce ilerlemiş olmasına rağmen güneş ışınları kanyon duvarının yarısına kadar gelebilmişti ancak. Kanyonun başlangıç noktasında bir dere akıyor, nazlı ama gururlu bir şekilde ilerliyordu. Derenin gözünde su o kadar berrak ve temizdi ki, insan bu suya uzunca bir süre

bakmadan edemiyordu. Dere, bu dağlık arazide yaşayan ilçe halkına bir vefa borcu olduğunu bilerek suyunun bir kısmını bulunduğu yerden 5 km uzakta olan bir elektrik santraline taşıyor ve elektrik enerjisi üretiyordu.

Akıp giden bu derenin kıyısında durduk. Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖZKAN; Değirmendere'de yörenin yükseltisi, iklimi, bitki örtüsü, topografik yapısı ve turizm özellikleri, sahanın ekolojisi hakkında bilgi verdi. Ardından Yrd. Doç. Dr Ebubekir GÜNDOĞDU buranın faunasını anlattı. Burasının, yaban keçilerinin habitatu ve geçiş güzergâhı olduğunu sözlerine ekledi.

Ardından, Proje yürütücümüz, katılımcılardan, tekrar kendi gruplarındaki yerlerini almalarını istedi. Her grup kendi başkanı yönetiminde ve birer eğitmen eşliğinde kendilerine bildirilen istikamette ilerlemeye başladılar. Buradan yukarıya doğru tırmanırken bir patika üzerinde ilerlemeye çalışıyor, patika arada bir kayboluyor, yol üzerinde çalılar olduğu için bu çalılar arasından geçmemiz gerekiyordu. Çalılar arasından geçerken bazı çalılar dikkatsizliğimiz yüzünden arkadan gelenlere "hoş geldin" dermiş gibi dokunuyor, çalılar bitip yolu bulduk diye sevinirken gevşek toprak ve kaygan taşlar ayağımızın kaymasına ve yere düşmemize neden oluyordu.

Kuş gözlemi sırasında verilen molalarda, bazılarımız vadiye güneş ışınlarının oluşturduğu muhteşem manzarayı izlemeye koyuldular. Kuş türlerini gözlediğimiz gibi, aynı zamanda ağaçkakanların ağaç gövdelerinde açtıkları delikleri, bazı hayvan dışkılarını da gördük ve inceledik. Gide gide nihayet proje yürütücümüzün göstermiş olduğu hedefe (terasa) ulaşmıştık.

Buradan, manzara muhteşem görünüyordu. Burada biraz dinlendik. Dinlenirken termoslarımızda getirdiğimiz çaylarımızı da zevkle yudumladık. Kendimizi doğaya öyle kaptırmıştık ki... Ama aynı zamanda yorulmuş da olmalıyız ki, kimse kalkmak istemiyordu. Mola uzayınca bazılarımız felsefe sohbetine, bazılarımız doğa sohbetine dalmıştı. Bazı arkadaşlarımız ise "bu manzarayı bir daha nerede bulacağız" diyerek bol bol fotoğraf çekiyorlardı. Bu muhteşem doğa güzelliğini kaçırmak istemeyen fotoğrafçımız Süleyman UYSAL da bir yandan fotoğraf çekmek isteyenlere yardımcı oluyor bir yandan da terasın uç kısmında araziye kuşbakışı fon olarak almış, hepimizin tek tek "vesikalık doğa fotoğraflarını" çekiyordu. Buradan hiç ayrılmak istemiyorduk ama programa da uymamız gerekiyordu. Tekrar, aşağıya, önceki IDE Sonbahar döneminde kullandığımız kamp alanına gruplar halinde geri döndük.

Kamp alanına vardığımızda Yrd. Doç. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU, kamp malzemelerinin teknik özelliklerini, arazide nasıl taşınacağını, bu malzemeleri alırken neye dikkat etmemiz gerektiğini anlattı. Ardından, çadırın birisini önce kendisi kurup, sonra her grup başkanına kendi grup elemanları ile çadırlarını kurma direktifini verdi. Katılımcılarımız da boş değildi hani. Grubumuzun katılımcılardan Hayri arkadaşımız yağmur yağarken, yağmur altında çadırın, içine su kaçırmadan nasıl kurulacağını anlattı. Evet, bu sahne, eğitimimizin bilgi paylaşımı üzerine kurulduğunun güzel bir kanıtıydı. Sonra, Yrd. Doç. Dr.

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

Ebubekir GÜNDOĞDU hocamız tabiat parkında görülebilen Yaban keçisi ve gözlemi hakkında verdiği bilgilerle bizleri aydınlattı. Katılımcılar, yaban hayvanları ile ilgili birçok soruyu yaban hayatında uzman eğitimlerimize yönelttiler. Yöneltilen bu soruları uzman eğitimler detaylı bir şekilde cevaplandırdılar.

Akşama doğru Müezzinler mevkiinde yapacağımız Yaban keçisi gözlemi için Değirmendere'den ayrılarak Yaban keçilerinin yaşama alanı olan Sütçüler Müezzinler köyü yakınlarına gittik. Müezzinler mevkiinde gözlem için gruplar halinde farklı noktalara dağılıp, yaklaşık yarım saatlik bir yürüyüş sonrasında gözlem noktamıza ulaştık. Zamanımız kısıtlıydı ve üstelik hava kararıyordu. Kısa süre sonra, iki ayrı yaban keçisi ailesinin bir cambaz edasıyla karşımızdaki yamaçlarda gezindiğini fark ettik. Katılımcılara Yaban keçilerini gösterebileceğimizi düşünmek bizi mutlu etti. Ayrılan üç gruptan ikisi yaban keçilerini görerek döndüler. Ama, ne yazık ki, kimileri, birkaç kez yer tarifini yapmamıza rağmen arazinin topografik yapısına çok iyi adapte olmuş keçileri fark edemediler. Üzgündük, ama yapacak bir şey yoktu; çünkü kararan havayla birlikte görüş imkânı gitgide azalmıştı. Nihayet hava tamamen karardı ve bir an önce ormandan çıkmamız gerekiyordu. Yaban keçilerini görememiş olsalar dahi, bu deneyimi yaşamış olmak ve manzara seyrinin verdiği mutluluk arkadaşların yüzlerinden okunuyordu.

Döndüğümüz patikayı kullanarak aracımızın ve diğer grupların bizleri beklediği ana yola çıktık. Yabani keçi gören grup elemanları, o anılarını ölümsüzleştirmek için gördüğü yaban keçilerinin fotoğraflarını çekmişlerdi. Böylece, göremeyen arkadaşlar da bu fotoğraflarla Yaban keçisini görme şansını elde ettiler. Gözlemden sonra tekrar, Sütçüler Meslek Yüksekokulu'na döndük. Akabinde, Sütçüler MYO'da akşam yemeğimizi yiyerek biraz dinlendik. Sonra da okulun sunum salonuna geçtik.

Salonda Yrd. Doç. Dr. Hasan ALKAN'ın; kırsal yerleşim, orman köy ilişkileri hakkında kendi hazırlamış olduğu ve müzik eşliğinde sunduğu kısa filmler ve powerpoint sunumu katılımcılarda çok ilgi uyandırmıştı.

6 Şubat 2008 - Çarşamba

Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'nda sabah kahvaltımızı yaptık. Kahvaltının ardından bir tabiat harikası olan Yazılı Kanyon Tabiat Parkı'na doğru hareket ettik. Yazılı Kanyon'a ulaştığımızda, Yazılıkaya deresi kuş cıvıltılarıyla birlikte bir bando oluşturmuş, bizlere hoş geldiniz makamında parçalar çalıyor. İlk olarak, proje yürütücümüz Prof. Dr. İdris OĞURLU, korunan alan statüleri ile Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları ve Tabiat Parkları hakkında bizleri aydınlattı. Ardından, eğitimlerimizden Dr. Yasin ÜNAL tabiat parkının hayvan varlığını (faunasını) anlattı. Sahada, fauna elemanları olarak Yaban keçisi, Yaban domuzu, tilki, tavşan, porsuk, su samuru, sincap gibi memeliler ile birçok kuş türünün aynı zamanda birçok kemirgenin bulunduğunu belirterek ülkemizde nesli tehlike altında olan Kızıl akbabanın da bu alanda gözlemlendiği ve ayrıca burada 36 kuş türünün yaşadığını belirtti.

Hocalarımızdan, Kanyonun şu anki yapısına kireç taşlarının erimesi sonucunda ulaştığını ve Kanyonun St. Paul Yolu'nun güzergâhında bulunmasının kanyonun önemini daha da arttırmış olduğunu öğrendik.

Eğitmenlerden Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖZKAN ile Orman Yüksek Mühendisi Halil SÜEL buranın ekolojik özellikleri üzerinde durdu. Duman bitkisi denilen bir türün bu Tabiat Parkı'na endemik olduğunu belirtti. Kürşat ÖZKAN hocamız, alanın tipik bir kanyon olup alanda alçak Akdeniz ikliminin hâkim olduğunu söyleyerek bu iklimin etkisi altında kızılçam, delice, sandal vb. türleriyle beraber alanda 180'nin üzerinde bitki türü bulunduğunu ve bunlardan 26' sının endemik olduğunu da belirtip, sözlerine şöyle devam etti: "Bu alanda Prof. Dr. Hayri DUMAN tarafından 2001 yılında ilk olarak tanımlanan ve henüz bu alan dışında dünyada herhangi bir kaydı olmayan Globularia hedgei bitkisi yazıtların aşağı kısmındaki yolun sağ tarafındaki kayalıkta bulunmaktadır. P. gibbum ve S. antalyensis kanyonda bulunan diğer önemli endemik türlerdir. Yazılı kanyon tarihi değere de sahiptir. Kanyon içerisinden tarihi kral yolu geçmektedir." Kürşat hocamız; "St. Paul Yolu da denilen bu yol Antalya/ Perge ile Isparta/ Yalvaç arasında bulunan M.S. 46 yılında St. Paul tarafından yaya olarak yürünülen ve Hristiyanlarca kutsal kabul edilen yoldur. Hristiyanların inancına göre, bu yolu yaya olarak yürüyen hacı kabul ediliyor. Bu kanyonun ismi içerisindeki kayalar üzerinde bulunan yazıtlardan ileri gelmektedir. Bunlardan en önemlisi Epiktatus'a ait olan bir şiirdir" şeklinde konuşarak saha hakkındaki merakımızı giderdi.

Kürşat hocamız ders anlatırken üzerimizde bir kuş uçuyordu, katılımcılar hep beraber dürbünlerini kuşa çevirdiler. Kuş gidince tekrar Kürşat hocaya dönüyorlar, hoca tekrar anlatmaya başlıyor, kuş yeniden geliyor, arkadaşlar da yine kuşa yöneliyorlardı. Başımız kuşla dertteydi! Çünkü, Proje yürütücümüzün talimatıyla kuşlar imtiyazlıydı; o an hangi konu işleniyor olsa da yanı başımıza bir kuş geldiyse, söze ara verip, fırsatı kaçırmayıp kuşu izliyorduk. Kürşat hocam da böyle yapıyordu ama. Yoksa sözünü kesen kuşa gücümüşmiydi ne. O yüzden içimden "Kuşlar dikkaaat, uçmayı bırakın! Hocam ders anlatıyor; dersi bitiremezse, bu tabiat parkını size dar getirir ona göre" demek geldi.

Sahanın florasını kendine özgü mükemmel mizahi tarzla Yrd. Doç. Dr. İsmail DUTKUNER hocamız tanıtarak, tabiat parkının bitki örtüsünün Akdeniz İklimi bitki örtüsünden oluştuğunu söyleyerek, Kızılçam(Pinus brutia), Kermes meşesi(Quercus coccifera), Zakkum, Karaçalı, Zeytin, Menengiç, Keçiboynuzu ve bazı Kekik türlerini gösterdi. Bir ağacın yanına gelerek ağacın kabuğunu soydu. Kabuğun altındaki ağacın yaşam damarı olan kambiyumu göstererek, kambiyumun özelliklerini anlattı. Kızılçamın hızlı büyümesine ve ülkemiz ormancılığı için önemine işaret ederek kozalaklardan henüz dökülmemiş ya da dökülememiş tohumları çıkartıp gösterdi. Genel olarak ardıç türleri, özellikle de Boz ardıç ve Kokulu ardıç türlerinin farkları ve odun özellikleri, ardıç kozalakları, çimlenme engelleri ve Türk ormancıların son yıllardaki ardıç fidanı üretiminde başarılarından bahsedip, ardıç kozalaklarını kırarak içindeki

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

çekerek koruluğun içerisine geçtik. Yanımızda getirmiş olduğumuz kumanyalarımızı açıp yemeye başladık. Hava bizlere bahar sıcaklığı sunuyordu. Yemeğin akabinde termoslarla yanımızda getirdiğimiz çaylarımızı yudumladık. Sanki felekten bir gün çalışıyorduk. Bir ara eğitimden orman mühendisi Ahmet MIHLI arkadaşımız bizim termosu eline alarak her zaman ki paylaşımcılığını burada da gösterdi. Öyle paylaşmış ki, geri döndüğünde termosun içinde bize içecek çay kalmamıştı, bize tek kalan, boş termosun dibinin hafızalarımıza kazınan fotoğraflarıydı, biraz da Ahmet'e kırılganlığımız...

Yolumuza devam ettik. Giderken yol üzerinde bulunan bir çeşmenin yanında durup, çeşmenin temiz ve berrak suyunu yudumluyorduk ki, çeşmenin arka tarafında bulunan dağın yamacında petrol sızıntısı olduğuna dair söylentiler işitmeye başladık. Alanı görmek için hızlı adımlarla dağın yamacına yürümeye başladık.

Heyecanımız giderek artıyordu. Kısa bir süre sonra petrol sızıntısının çıktığı alanı bulduk. Katılımcılarımız heyecanlı bir şekilde bu konularda uzman Prof. Dr. Ali BİLGİN ile Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ'e sorular sormaya başlamışlardı bile. Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ: "Burada ekonomik değere sahip bir petrol rezervi yok. Bu petrol sızıntısında bulunan değerli petroler zamanla buharlaşıp uçarak gitmişler. Petrol sızıntısı çevreye kötü koku yayıyor. Bu petrol sızıntısını su zanneden bir kuş içerek ölmüştü. Kuşun ölüsünü petrol sızıntısının meydana getirdiği çukurcuğun içerisinde buluyoruz. Hayvanın cesedi hiç bozulmamıştı. Buradan anlıyoruz ki, biz insanlar için değerli olan petrol, aslında diğer canlılar için bir zehir."

Nihayet, Adada Antik Kentine gelebildik. Eğitimcilerden Prof. Dr. Ali BİLGİN ile Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ, insanoğlunun isteyince ne harika eserler ortaya koyabileceğine bir kez daha şahit olduğumuz Adada Antik Kenti'nin tarihi ve jeomorfolojik yapısı hakkında bizlere bilgi aktardılar. Ayrıca, burada yapı malzemesi olarak kullanılan kireçtaşları hakkında endüstriyel mineraller ve kayaçlar hakkında sorulan soruları cevaplayan Prof. Dr. Ali BİLGİN hocamız, antik kentin neden yok olmuş olabileceğini çevresindekilere sorarak onlarda merak uyandırdı ve ardından ben de; Adada Kenti'nin Anadolu'nun ayakta kalabilmiş en sağlam antik kentlerinden birisi olduğunu ve Roma dönemine ait diğer kentlerle birlikte dikkati çektiğini söyledim. Tarihte, Adada Antik Kenti'nin, para basılan bir merkez ve dini açıdan bir piskoposluk olduğunu sözlerime ekledim. "Adada Antik kentinde yaklaşık 9 adet tapınak var ve bu tapınaklar arasındaki mesafe çok az. Bu da burada yaşayan insanların dinine çok bağlı olduğunu gösteriyor." dedim.

Antik kentte ayakta kalan yapılardan birisi de tiyatro anfisidir. Burada, bir antik şehirde ne kadar insanın yaşadığı tiyatro anfisine bakılarak anlaşılabilir. Buna göre, mesela, bir tiyatronun anfi kapasitesinin beş katı kadar insan yaşarmış, bir kentte.

Antik kenti gezdikten sonra hava iyice karardı ve bu yüzden kalmış olduğumuz Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'na doğru hareket ettik.

Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'na gelip akşam yemeğimizi yedikten sonra biraz dinlendik. Dinlendikten sonra okulun lokaline geçtik. Burada bir müzik sistemi kurmaya koyulduk. Biz, o işle uğraşırken eğitimden Kahramanmaraşlı Yrd. Doç. Dr. Nebi BİLİR ile Orman Yüksek Mühendisi Canpolat KAYA çiğ köfte yoğurmaya başlamışlardı bile. Katılımcılarımızın bazıları köfte yoğurmada, bazıları da türkü söyleyerek onlara eşlik ediyorlardı. Çiğ köfteden sonra, sıra müzik ve eğlence faslına gelmişti...

8 Şubat 2008 - Cuma

Sütçüler Meslek Yüksek Okulu'nda kahvaltımızı yapıp, Kahvaltıdan sonra yurttan bir daha yurda dönmek üzere eşyalarımızı da alarak ayrıldık. Kovada Gölü'ne doğru harekete geçtik. Yolda ilerlerken küçük bir sulak alana rastladık. Sulak alanın üzerinde su kuşları uçuşuyordu. Kenarında durarak dürbünlerimizi kuşlara doğru yönelttik, kulaklarımızı da eğitimden kuş uzmanı olanlara verdik. Hemen kuş uzmanı Dr. Yasin ÜNAL bu kuşların isimlerinin angit olduğunu söyledi. Yasin Bey, angitlerin yuvalarını ormana yaptıklarını, ama beslenme alanının sulak alanlar olduğunu, bunun için orman kenarındaki sulak alanlarda yaşadıklarını söyledi. Ayrıca Angitin tek eşi olduğu, eşlerden birisi öldüğü zaman diğer eşin uzun zaman eşleşmediğini de söyledi. "Size bu kuşlar hakkında kısa bir hikaye anlatabilirim; bir zaman avcılara eğitim kursunda ders anlatıyorum, avcılardan birisi anlattı; diyerek söylerine devam etti. Yasin Bey, avcının "Hocam bir gün ava çıkmıştım, bir angit kuşu avladım, kuşun eşi üzerimde daire çizer şekilde bir süre uçtu sonra hızlı bir şekilde bir taşa çarparak intihar etti. Ve ben de o zamandan beri angit avlayamıyorum" dediğini anlatarak angitlerin eşlerine ne kadar bağlı olduğunu vurguladı. Bu sözler üzerine angitlere karşı bizde bir saygı ve hayranlık uyandı.

Bu arada, Angitleri gördüğümüz yer olan ve Kovada Gölü Milli Parkı sınırları içinde kalan Sütçüler İlçesi'ne bağlı Karadiken köyünde (Yenimahalle civarı) bulunan bu alanın yıl boyu sulak alan olarak kalmayıp ilkbahar sonlarına doğru kuruduğu bilgisini de edindik.

Buradan ayrılarak Kovada Gölü Milli Parkı'na gittik. Göl, uzaktan üzerine kar yağmış gibi beyazımsı bir renk sergiliyordu. Gölün kenarına geldiğimizde gölün üzeri buzla kaplı idi. Çoğumuz ilk defa buz tutan bir göl görüyorduk. Katılımcılardan birisi eline bir odun parçası aldı ve göldeki buzun üzerine vurarak buz üzerinde ilerlemeye başladı, biraz buz yüzey etüdünden sonra bizim de buzun üzerine çıkabileceğimizi belirtti. Biz de buzun üzerinde yürümeye başladık. Bu arada, makinelerin deklanşörü açıldı ve bu halimizi resmediyordu. Buzun üzerinde fotoğraflarımızı çektikten sonra gölün kenarına geri geldik.

Yrd. Doç. Dr. Hasan ALKAN hocamız Karadiken köyü, köyün mahalleri, çok sayıda mahalleye sahip olmanın köylerin sosyo-ekonomik yapısı ve doğal kaynaklar üzerindeki etkileri, Kovada Gölü Milli Parkı, Milli Parkın sınırları, Milli Parkla etkileşim içindeki kırsal yerleşimler, Milli Parkla Karadiken köyünün etkileşimi, vb. konularında bilgi verdi. Yine, Kovada Gölü Milli Parkının en önemli kaynak

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

değeri olan Kovada Gölü kıyısındaki Denizaltı plajında (Akbelenli köyü-Denizaltı mahallesi civarı), milli parkla etkileşim içinde bulunan Akbelenli köyü (özellikle Denizaltı mahallesi) hakkında bilgi aktardı. Bulunulan noktanın tam karşısında bulunan dağda, ormanları yararcasına ilerleyen yolun nereye gittiğinin sorulması üzerine, Yuvalı köyü Bahçıvanlar mahallesi, Alisarıncalı ve Zamkadın mezralarını anlattı. Yine bulunduğumuz noktadan gözlemlene imkânı bulduğumuz Kırıntı köyü hakkında da kısaca bilgi verdi. Yine bu noktada, Kovada Gölü ve durumu, kirlenme nedenleri, yapılan çalışmalar, bu çalışmalarda karşılaşılan yerel halk odaklı sorunlar, bu doğal kaynaktan faydalanmaya ilişkin getirilen sınırlandırma ve yasaklar, kaynağa ilişkin planlama çalışmaları (birinci ve ikinci uzun devreli gelişme planları), planlama çalışmalarının eksiklikleri (ve yaşanan sorunlar) anlatıldıktan sonra bu konular kursiyerlerin tartışmasına açıldı. Bu gölün milli parklar içerisinde olduğundan dolayı ekonomiye bir katkısının olmadığını, gölün içerisinde oltayla bile balık tutmanın yasaklandığını, gölün çevresinde bulunan köylerinde bu yasaklardan etkilendiğini ifade etti.

Konuyla ilgili olarak, Prof. Dr. İdris OĞURLU milli parklar, tabiatı koruma alanları vb. korunan alanlar için koruma ve yönetim planı hazırlarken yasakçı bir zihniyetle değil, koruma alanlarından etkilenenlerin de plana dahil edilmesi gerektiğini, pasif koruma uygulamalarından, planlanmış aktif koruma yöntemlerine geçilmesini ve sosyal unsurların korunması gerektiğini ifade etti.

Bundan sonra, Kovada Gölü'nde göl kıyısı boyunca ilerlemeye başladık. Milli parkın gününbirlik kullanım alanında, Milli Park Yönetimince büyük çaba ve masraflarla yaptırılan tesisin kundaklaması neticesinde ortaya çıkan üzüntü verici kalıntıları gösterildi. Böylece, yerel halka rağmen uygulamaya bir pasif koruma yaklaşımının başarıya ulaşamayacağını ve yönetim planlama sürecinde katılımcılığın sağlanması gerektiğinin de altı çizilmiş oldu.

Bu görüntü bize şu mesajı haykırıyordu: İnsana rağmen, ormancılık yapılamaz. Gölün çevresi çok güzel, yeşillikler ile beyaz-mavi ton birbirine girmişti. Gölün üzerine baktığımızda, sakarmeke kuşlarının suyun yüzeyinde yüzdüklerini müşahade ettik. Eğitimcilerden Orman Yüksek Mühendisi Canpolat KAYA ; Kovada gölü boyunca oluşan sulak alan florası ile ilgili konularda bilgiler aktardı. Dr. Yasin ÜNAL da gölün faunasına değiniyordu.

Orman köylülerini yakından tanımak için Yukarı Gökdere köyüne doğru hareket ettik. Yol kenarında ilerlerken bir sakarmeke topluluğunun yanında şahin, kuşun birisini avlamış, buz tutmuş gölün yüzeyinde yiyordu. Yukarı Gökdere köyüne ulaştığımızda köylüler, köyün kahvehanesinden içeri girdiğimizde bizi çok sıcak bir şekilde karşıladılar. Daha önceden belirlediğimiz gruplar yanlarına köylüleri alarak masalara geçtiler.

Bazı arkadaşlarımız da köylülerle tanışma ve onları yakından tanıma imkanına kavuşmuşken kendileri okey masasındaki taşlarla tanışmayı tercih ettiler!

Köylüler kahveciye 'Bunlar bizim Tanrı misafirlerimiz, çayları doldur' diyorlardı. Bize de 'Buyurun, için içebildiğiniz kadar!' dediler. Onların, iyi ki geldiniz, gelmekle şeref

verdiniz, bizi mutlu ettiniz manasına gelen hallerini okumak bizlere hiç de zor gelmedi. İşte, bunlar Anadolu'nun samimi insanları. Samimiyetlerini gözlerine bakarak anlayabiliyorduk. Köylülerle bir sohbete daldık ki sormayın gitsin. Köylülere, köyde nasıl geçindiklerini, yaşayış biçimlerini, gelenek ve göreneklerini, ormana bakış açılarını, ormandan beklentilerini vb. bir sürü soru yönelttik ve içten verdikleri cevaplar aldık.

Hâsılı, köylülerimizi ekonomik olarak kalkındırdığımızda ormanların gerçek sahibi ve koruyucusunun onlar olduğunu idrak ettik. Daldığımız sohbetten kafamızı kaldırdığımızda gündüzün yerini karanlığa bıraktığını fark ettik. Bu doyumсу sohbetimizi istemeden de olsa burada sonlandırarak Eğirdir'e geçtik. Eğirdir adaya gelip bir restoranda akşam yemeğimizi yedik. Yemekten sonra eğitimcilerden Yasin ÜNAL Türkiye'de bulunan kuşları bizlere bir sunu eşliğinde tanıttı.

Akabinde, ağırlığını ve derin bilgisini hissettiren proje yürütücümüz İdris hoca kuşları ve yaban hayvanlarını akılda kalıcı bir şekilde öğrenmemiz için farklı bir metoda başvurdu. Yasin hoca kuşları duvara yansıttı, İdris hocamız ise, bu kuşla ilgili türkülerini seslendirdi ve katılımcılar da ona eşlik ettiler. Kendimizi türkülerle kaptırmış gidiyorken, zaman su gibi akmış ve otele gitme zamanımız çoktan gelmiş bile. Buradan ayrılarak otelimize yerleştik.

9 Şubat 2008 - Cumartesi

Otelde sabah kahvaltısını yaparak otelin sunum odasına geçiyoruz ve sunum odasında farklı bir tanışma metodu uygulayarak arkadaşlarımızın birbirleri ile daha iyi tanışmaları sağlandı.

Bu tanışma metodunda; her katılımcı ve eğitimci program boyunca birbirleri ile en iyi tanıştığı arkadaşını katılımcılara kendisi tanıttı.

Bu tanışmadan sonra Prof. Dr. Ali BİLGİN powerpoint sunumu halinde killer hakkında, "Kilin Anadolu'da malzeme olarak kullanımı" konulu bir seminer verdiler. Ali BİLGİN'in seminerini tamamlamasının ardından otelin lobisine geçildi. Buraya yerel ve ulusal medya mensupları gelmişlerdi. Program bitiş haber yapmak için katılımcı arkadaşlar ile röportaj yaptılar, ardından tekrar sunum odasına geçtik.

Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ hocamız ilerleyen kıtalar, karbonatlı kayalardaki karstik oluşumlar, faylar-depremler hakkında bilgi verdi. Bu sunumlar sırasında: Yeryüzü topoğrafyasının oluşumu, tarihini konu edinen bir sunumum yanı sıra; arazideki kayalar tanıtılıp, nasıl şekillendiği üzerine yorumlar yapıldı. Eğirdir ve çevresinde, Göller yöresinde yaşanan depremler ve üzerine yapılan yorumlar herkesin ilgisini çektiği için, öncelikle deprem ve çeşitleri anlatıldı. Tektonik depremlerdeki fayların arazide nasıl görüldüklerine bir örnek gösterildi. Yaşanılacak mekanların inşasında dikkat edilecek bazı konuların verilmesi amaçlandığından dağ eteği yelpazeleri kenarına yapılan çok katlı binaların görülebilecekleri maddi hasarları örneklerler verildi.

Buradan Isparta Davraz dağında bulunan kayak merkezine doğru harekete geçtik. Yolda giderken Prof. Dr. Ali BİLGİN ile Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ yolun her iki

IDE GÜNLÜĞÜ | 2008-ŞUBAT EĞİTİMİ

Orman Mühendisi Mehmet AKÇAKAYA

tarafında bulunan jeolojik yapıları göstererek bunların özelliklerini anlattılar.

Nihayet, Davraz Dağı'na geldik. Zirveye çıkmamız için teleferiğe binmemiz gerekiyordu. Bazı arkadaşlarımız ilk defa böyle bir kayak merkezine gelmişlerdi ve ilk defa teleferiğe bineceklerdi. O yüzden, Dağın yamacından teleferikle yükselirken oldukça heyecanlandık. Teleferikten aşağı bakarken biraz korktuk. Hatta bazı arkadaşlarımız da korku ve heyecanı yenmek için yanındaki arkadaşına sarıldı. Neyse, sağ-salim zirveye ulaştık, ayaklarımız yere bastı. Karda kaymak için hiç birimiz kayak takımı getirmemiştir. Bu bizim için hiç sorun olmadı. Hiçbir şey bizim bu kayak merkezinde eğlenmemizi engelleyemedi. Nitekim, öğretmenlerimizden Yrd. Doç. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU hocamızın, her katılımcı ve eğitmen için bir kayak poşeti getirttiğini gördük. Uygun bir tepelik bularak kaymaya başladık. Kayarken heyecanlanıyor ve heyecanımızı yenmek için de bağıryorduk. Çok eğlenmiştik. Kaymayı bitirdikten sonra aşağıdaki arabalarımızın yanına indik. Şoförlerimiz bize ızgara sucuk hazırlayarak bir jest yapmışlardı. Hazırlanmış olan ekmek arası sucuklarımızı afiyetle mideye indirdikten sonra buradan tekrar otele döndük. Otele geldiğimizde ne kadar yorulduğunu fark eden arkadaşlardan bir kısmı dinlenmeye çekilirken kendilerinin güvenen bazıları da eğlenceye devam etmek üzere Eğirdir ilçe merkezine doğru yol aldılar.

Akşam saatlerinden itibaren öğretmenlerimizden Yrd. Doç. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU ile uzman Süleyman UYSAL, katılımcılarla röportaj yaptılar. Saat iyice ilerlemiş röportajı tamamlamışlar, ama bizim uykumuz gelmiyordu. Geceyarısına doğru, bir grup oluşturduk. Eğirdir' in üst tarafında bulunan ve gölü kuş bakışı gören bir noktaya gidip, Eğirdir'i izledik, geceleyin Göl buradan çok güzel görünüyordu. Sanki göl ile şehir birbiri ile bütünleşmiş haldeydi. Bu göl, göl değil de sanki buradaki halkın dediği gibi denizdi, Eğirdir denizi...

10 Şubat 2008 - Pazar

Nafiz Yürekli Turizm Meslek Yüksek Okulu Otelinde sabah kahvaltımızı yapıp, kahvaltıdan sonra Eğirdir Hayvanat Bahçesi'ne geçtik.

Hayvanat bahçesi hayvan türleri açısından zengin bir yapı sergiliyordu. Arazide uzaktan gördüğümüz bazı hayvan

türlerini burada yakından görme şansımız oldu. Ama, bir yandan da üzüldük. Burada, hayvanlar kafesler içerisinde hapis hayatı yaşarken emsalleri doğada özgürce geziyorlardı. Eğer, ihtiyaç varsa, hayvanat bahçelerine, sırf bu duyguyu bize yaşatmak ve bunları düşündürmek için vardı.

Hayvanat bahçesinden sonra Isparta'ya yol aldık.

Isparta'ya döndüğümüzde anıt ağaçları tanıtmak üzere misafir eğitmenlerden Prof. Dr Musa GENÇ bizleri karşıladı.

Prof. Dr Musa GENÇ; "Anıt ağaçlarının standartlarını Türkiye'de ilk biz tespit ettik. Anıt ağaçlarını önem derecelerine göre; tarihi, mistik, folklorik ve boyutsal anıt ağaçları olmak üzere sınıflara ayırdık. Mesela, bir ağaç orada yaşayan halk arasında kutsal sayılıyor veya buna benzer değerler yükleniyorsa bu ağaç 'anıt ağaç' olarak tescillenir." diyordu.

Bu sözleri Musa Hoca yaşlı bir çınarın altında sarfediyordu. Buradan şu ana kadar tespit edilen en yaşlı kestane (Castanea sativa) olan bir anıt ağacın yanına gittik. 2.70 m çapa sahip olan bu ağacın çevresinde el ele tutunarak fotoğraf çekildik. Musa hocamız, kendilerinin hazırlamış olduğu anıt ağaçlar kitabını imzalayarak herbirimize hediye etti. Kendisine teşekkür ediyoruz. Buradan Isparta Öğretmenevi'ne geldik. Artık, ayrılık zamanı gelmişti ama biz doğa severler ayrılmak istemiyorduk. Her başlangıcın bir sonu var. Ama, insanlar ayrılır da gönüller ayrılmaz, diyorduk. Öğretmenevi'nde veda yemeğimizi yedik ve ardından proje yürütücümüz veda konuşmasını yaptı ve artık ayrılık vakti de gelip çatmıştı.

Gönüller buruk, bazı gözler yaşlı, bazılarının gözyaşları içinde saklı...

Hepimiz üzgünüz, ama olsun; biz ayrılacak da gönüllerimiz her zaman bir olacak.

Vedalaşma yemeğinden sonra katılımcı arkadaşlarımızı memleketlerine uğurladık.

ONLAR GERÇEK DOĞACI OLDULAR; DOĞAYI BİLİMLE, BİLİMİ DOĞADA TANIDILAR. ÖĞRENCİLERİNE DE BU ÖĞRENDİKLERİNİ ZENGİNLEŞTİREREK AKTARACAKLAR.

Bir dahaki IDE'ye kadar hoşçakalın...